

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

19 februari 2016

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de programmawet (I)
van 27 december 2006,
wat het Asbestfonds betreft**

(ingediend door de dames Muriel Gerkens en
Anne Dedry)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

19 février 2016

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi programme (I)
du 27 décembre 2006,
en ce qui concerne le Fonds amiante**

(déposée par Mmes Muriel Gerkens et
Anne Dedry)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de regeling omtrent het Asbestfonds aan te passen, zodat ook wie longkanker heeft opgelopen ingevolge blootstelling aan asbest, recht heeft op een schadeloosstelling.

Voorts is het de bedoeling dat de door het Asbestfonds vergoede slachtoffers tevens een rechtsgeding kunnen instellen. De door de veroordeelde werkgevers verschuldigde bijdrage aan het Fonds zou worden verhoogd, en tot slot zou een langere termijn gelden tussen de blootstelling aan asbest en het uitbreken van de aan die blootstelling gerelateerde ziekte.

RÉSUMÉ

La proposition de loi vise à adapter le Fonds amiante afin de prévoir l'indemnisation des cancers du poumon causés par l'amiante, la possibilité d'ester en Justice pour les personnes indemnisées par le Fonds amiante, l'augmentation de la cotisation au Fonds pour les employeurs condamnés et l'augmentation du délai entre l'exposition à l'amiante et l'apparition de la maladie.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publicaties@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel neemt, met aanpassingen, de tekst over van wetsvoorstel DOC 53 1926/001.

1. Twintig verloren levensjaren als gevolg van asbest

Op 12 december 2015 heeft ABEVA (Asbest in België - Vereniging van Asbestslachtoffers) de resultaten bekendgemaakt van het onderzoek door demografen van ADRASS¹ naar het aantal levensjaren dat asbestslachtoffers hebben verloren. De demografen van ADRASS hebben zich gebogen over de gegevens betreffende twee groepen overleden slachtoffers: een groep werknemers van Coverit, een voormalige asbestcementfabriek in Harmignies bij Bergen, alsook een groep werknemers van de Eternit-fabrieken in Kapelle-op-den-Bos en Tisselt (Vlaams-Brabant).

Met een nauwkeurige onderzoeksmethode, die bij de beste specialisten ter zake werd afgetoetst, kon het onderzoek op basis van het gemiddeld aantal levensjaren per generatie, het aantal verloren levensjaren van de asbestslachtoffers vaststellen.

Zoals de tabel hieronder aangeeft, hebben de overleden asbestslachtoffers gemiddeld twintig jaar van hun leven verloren.

	Harmignies	Kapelle-op-den-Bos
Aantal onderzochte gevallen <i>Nombre de cas étudiés</i>	100	137
Aantal verloren levensjaren <i>Nombre d'années perdues</i>	20,77	21,17
Gemiddeld aantal levensjaren van de slachtoffers <i>Durée moyenne de vie des victimes</i>	61,93	63,88
Gemiddeld aantal levensjaren van de generaties waartoe de slachtoffers behoorden <i>Durée moyenne de vie des générations auxquelles appartiennent les victimes</i>	82,70	85,05

Voor het uitvoeren van dat onderzoek heeft ADRASS kunnen rekenen op de uiterst waardevolle informatie die werd bijeengebracht door wijlen Michel Vernier, voormalig werknemer van Coverit, die op 13 december 2009 is overleden en aan wie dit wetsvoorstel is opgedragen. Buurtbewoners en familieleden van asbestslachtoffers van de Eternit-fabrieken van Kapelle-op-den-Bos (Vlaams-Brabant) brengen thans soortgelijke informatie bijeen.

¹ Association pour le Développement de la Recherche Appliquée en Sciences Sociales.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi reprend, en l'adaptant, le texte de la proposition de loi 53 1926/001.

1. 20 années de vie sont perdues à cause de l'amiante

Le 12 décembre 2015, l'ABEVA (association belge des victimes de l'amiante) diffusait l'étude réalisée par les démographes de l'association pour le développement de la recherche appliquée en sciences sociales (l'ADRASS) relative aux années de vie perdues à cause de l'amiante, par les personnes qui en ont été victimes. Les démographes de l'ADRASS ont étudié deux groupes de travailleurs décédés, l'un est celui des travailleurs de Coverit, une ancienne usine d'amiante ciment, située à Harmignies près de Mons, l'autre est celui des travailleurs des usines Eternit à Kapelle-op-den-bos et Tisselt (Brabant flamand).

En recourant à une méthode rigoureuse, et testée auprès des meilleurs spécialistes du domaine, l'étude a pu, en se référant à la durée de vie moyenne de chaque génération, établir la perte, en années de vie perdues, subie par les victimes de l'amiante.

Comme on le voit sur le tableau ci-dessous, les travailleurs décédés de l'amiante ont perdu, en moyenne, une vingtaine d'années de vie.

Pour la réalisation de cette étude, l'ADRASS¹ a pu compter sur les informations déterminantes et inestimables collectées par M. Michel Vernier, ex-travailleur de Coverit, décédé le 13 décembre 2009 et auquel cette proposition de loi rend hommage. Des citoyens et des familles de victimes dans la région des usines Eternit de Kapelle-op-den-Bos (Brabant Flamand) rassemblent aussi, aujourd'hui, de telles données.

¹ ADRASS, Association pour le Développement de la Recherche Appliquée en Sciences Sociales.

ADRASS heeft eveneens contact opgenomen met het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ), dat grote belangstelling heeft getoond voor het onderzoek. Het FBZ kon gegevens van de "lijst-Vernier" aanvullen, met inachtneming van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Algemeen waren de slachtoffers arbeiders of kaderleden, soms nabije buurtbewoners, maar ook huisvrouwen die bij het wassen blootgesteld zijn geweest aan de asbeststoffen in de werkkleding van hun man.

Voor de Coverit-fabriek zijn er 100 overledenen wier geboorte- en overlijdensdatum gekend zijn. Daarnaast zijn er enkele gevallen waarvoor alleen de levensduur gekend is. Haast alle overledenen zijn mannen; slechts 7 vrouwen zijn aan de gevolgen van asbest overleden. Voor de fabriek in Kapelle-op-den-Bos hebben de demografen hun onderzoek kunnen uitvoeren op basis van een groep van 137 terdege gedocumenteerde overlijdens.

Over het aantal sterfgevallen als gevolg van asbest in de twee industriële sites (de "noemers") is de kennis zeer volledig, maar er bestaan geen exacte cijfers over de groepen die aan het risico blootgesteld zijn geweest, en alle hoop om die ooit te kennen is intussen vervlogen.

Er moest dus worden gewerkt met een indirecte methode om de impact te meten van de schrikwekkende gevolgen van asbest voor de levensduur van de mensen die eraan zijn blootgesteld. De demografen van ADRASS hebben derhalve de levensduur van de asbestslachtoffers vergeleken met de levensverwachting die ze zouden hebben gehad mochten ze niet aan die bijzonder schadelijke omgeving zijn blootgesteld. Daartoe hebben de onderzoekers per geslacht en per leeftijd het algemene sterftecijfer gesimuleerd: vervolgens hebben zij via extrapolatie de toekomstige trends van het algemene sterftecijfer berekend, rekening houdend met de vastgestelde evoluties. Ten slotte hebben zij voor elk asbestslachtoffer het aantal verloren levensjaren als gevolg van die gevaarlijke stof berekend.

Dankzij berekeningen van de levensverwachtingen voor mensen uit elk kalenderjaar tussen 1895 en 2050 en voor elke leeftijd tussen 0 en 99 jaar, hebben de onderzoekers - voor elk kalenderjaar en voor elke leeftijd - alle na 1895 geboren generaties kunnen volgen en er de passende levensverwachting aan kunnen koppelen.

De conclusies van het onderzoek zijn zorgwekkend: de asbestslachtoffers is twintig jaar van hun leven ontrokken. Het hoeft geen verder betoog dat de Coverit- en Eternit-werknemers, hun familieleden, alsook de buurtbewoners van de fabrieken een heel hoge tol hebben betaald.

L'ADRASS a également pris contact avec le Fonds des Maladies Professionnelle (FMP); celui-ci a manifesté un vif intérêt pour l'étude, et ils ont pu compléter des données de la "liste Vernier" sans enfreindre les consignes de respect de la vie privée. Généralement, les victimes étaient des ouvriers ou des cadres, parfois des voisins immédiats, voire des épouses contaminées par la poussière contenue dans les vêtements de travail de leurs maris, qu'elles devaient lessiver.

Pour l'usine Coverit, il existe 100 décès pour lesquels on connaît les dates de naissance et de décès. À cela s'ajoutent quelques cas pour lesquels on ne connaît que les durées de vie. La quasi-totalité des morts sont masculin, il n'y a que 7 femmes parmi les victimes. Pour le site de Kapelle-op-den-bos, les démographes ont travaillé sur un groupe de 137 décès bien documentés.

Mais, si nous avons une connaissance très complète du nombre des morts dû à l'amiante dans les deux sites industriels (qui constituent les numérateurs), nous ne possédons pas les chiffres des populations soumises au risque, et il est inimaginable d'espérer les connaître un jour.

Il a donc fallu trouver une méthode indirecte de mesure de l'impact des ravages causés par l'amiante sur la survie de ceux qui y sont exposés. C'est la raison pour laquelle les démographes de l'ADRASS ont comparé les durées de vie des victimes de l'amiante à celles qu'elles auraient eues si elles n'avaient pas été soumises à cet environnement délétère. Pour atteindre cet objectif, les chercheurs se sont attachés à reconstituer, par sexe et âge, la mortalité générale passée. Ensuite, ils ont utilisé une méthode d'extrapolation des tendances de la mortalité générale pour l'avenir, compte tenu des évolutions constatées. Enfin, ils ont calculé, pour chaque victime de l'amiante, le nombre d'années perdues du fait des dommages causés par cette matière dangereuse.

Grâce aux calculs des probabilités de survie pour chaque année, entre 1895 et 2050 et pour chaque âge entre 0 et 99 ans, les chercheurs se sont donné la possibilité de suivre, année après année et âge après âge, toutes les générations nées depuis 1895, en lui appliquant les probabilités de survie idoines.

Les conclusions sont interpellantes car une perte de 20 années de vie révèle la gravité des atteintes subies par les travailleurs de Coverit et d'Eternit ainsi que par leurs familles et par les riverains de ces entreprises.

Met de oprichting van het Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers was het de bedoeling te proberen de geleden schade te herstellen. De in december 2006 aangenomen wet (die voortbouwde op het door Muriel Gerkens c.s. ingediende wetsvoorstel DOC 51 2601/001, 6 juli 2006) heeft de reikwijdte van dat Fonds jammer genoeg beperkt door het aantal in aanmerking genomen zieken te verminderen, waarbij:

- voor de milieuslachtoffers en de zelfstandigen een minder hoge schadeloosstelling geldt;
- geen bijkomende gerechtelijke stappen mogen worden gezet;
- geen rekening wordt gehouden met de slachtoffers die hun laatste levensdagen ten volle willen beleven, wetende dat niet alleen het einde onontkoombaar is en doorgaans snel optreedt, maar ook dat sommige asbestslachtoffers alleenstaand zijn en geen naaste verwanten hebben die op een schadeloosstelling aanspraak kunnen maken.

Om die tekortkomingen te verhelpen werd in 2011 een wetsvoorstel ingediend, nadat de burgerlijke rechtbank van Brussel op 28 november 2011 de nv Eternit ertoe veroordeelde de familie van een asbestslachtoffer te vergoeden (DOC 53 1926/001 van 1 december 2011). Hoewel dat wetsvoorstel niet werd aangenomen, werd via de wet van 26 februari 2014 niettemin een eerste verbetering van de wet van 2006 doorgevoerd, want er kwam een gelijke behandeling voor alle asbestslachtoffers. De door het Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers erkende milieuslachtoffers konden vanaf dan immers aanspraak maken op een tegemoetkoming voor de hulp van een derde persoon of voor medische verzorging (eventueel ook palliatieve zorg) – zo betaalt het voornoemde Schadeloosstellingfonds voortaan het gedeelte terug dat het slachtoffer zelf dient bij te dragen in de kostprijs van medische zorg voor de behandeling van mesotheliom en asbestose, mits die persoon voor diezelfde aandoening geen terugbetaling van gezondheidskosten krijgt krachtens de wet op de beroepsziekten. Bovendien kan het gebeuren dat het slachtoffer, gezien zijn gezondheidstoestand, echt en regelmatig de hulp van een andere persoon nodig heeft; vanaf de dag waarop de aanvraag wordt ingediend, kan die persoon voortaan aanspraak maken op een bijkomende tegemoetkoming, die wordt vastgesteld afhankelijk van de graad van behoefte aan die hulp en uitgaande van het gewaarborgd maandelijks minimuminkomen (voorwaarde is wel dat de betrokkene voor dezelfde aandoening nog geen vergoeding ontvangt krachtens de wet op de beroepsziekten).

Voor de andere tekortkomingen van de wet werd geen oplossing uitgewerkt. De resultaten van het voormelde recent onderzoek versterken die dringende

La création du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante avait pour objectif de « tenter de réparer » ces atteintes subies. Malheureusement, la loi adoptée en décembre 2006, si elle s'est inspirée de la proposition de loi déposée par Muriel Gerkens et consorts, Doc 51K2601/001 du 6 juillet 2006, en a diminué la portée en limitant le nombre de malades pris en compte :

- en indemnisant moins bien les victimes environnementales et les travailleurs indépendants ;
- en ne permettant pas de recours complémentaire devant la Justice ;
- en ne prenant pas en compte les victimes qui souhaitent vivre pleinement les derniers moments de fin de vie, sachant, d'une part, que l'issue est inéluctable et généralement rapide et, d'autre part, que parmi ces victimes de l'amiante certaines sont seules et n'ont pas de parents proches pouvant prétendre à une indemnisation.

Une proposition de loi corrigeant ces manquements avait été déposée en 2011, suite à la condamnation, le 28 novembre 2011 par le tribunal civil de Bruxelles, de la SA Eternit à dédommager la famille d'une victime de l'amiante (Doc 53K1926/001 du 1er décembre 2011). Cette proposition de loi n'a pas pu être adoptée mais, néanmoins, elle a permis une première amélioration de la loi de 2006, via la loi du 26 février 2014 qui établit un traitement identique pour toutes les victimes de l'amiante: les victimes environnementales reconnues par le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante pourront désormais faire appel à une intervention pour l'aide d'une tierce personne ou pour des soins de santé (y compris, le cas échéant, des soins palliatifs). Ainsi, le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante rembourse dorénavant la quote-part du coût des soins de santé liés au mésothéliome et à l'asbestose qui est à charge de la victime, pour autant que celle-ci ne bénéficie pas du remboursement des soins de santé pour la même affection en vertu de la législation sur les maladies professionnelles. De même, si la victime requiert, absolument et normalement, de par son état, l'assistance d'une autre personne, elle peut désormais prétendre, à partir du jour où la demande est introduite, à une intervention complémentaire, fixée en fonction du degré de nécessité de cette assistance, sur la base du revenu minimum mensuel moyen garanti, pour autant qu'elle ne bénéficie pas déjà d'une indemnisation pour la même affection en vertu de la législation sur les maladies professionnelles.

Les autres manquements de la loi n'ont pas été rencontrés et les résultats de cette dernière étude renforcent cette urgence et cette nécessité. La présente

noodzakelijkheid. Dit wetsvoorstel vult het oude wetsvoorstel 53 1926/001 aan en brengt het bij de tijd.

De volledige tekst van het onderzoek is beschikbaar op de websites www.adrass.net en www.abeva.be.

2. Een uitspraak waarbij erkend werd dat de asbestindustrie fout handelde

Op maandag 28 november 2011 veroordeelde de burgerlijke rechtbank te Brussel de naamloze vennootschap Eternit tot het betalen van een schadevergoeding aan de familie van een asbestslachtoffer.

De eiseres, Françoise Jonckheere, overleed in 2000 aan longvlieskanker (mesotheliom), als gevolg van asbestblootstelling. Haar echtgenoot, die jarenlang bij Eternit had gewerkt, overleed aan dezelfde aandoening en hetzelfde gebeurde met twee zonen van het echtpaar.

In zijn vonnis verwierp de rechter het argument van Eternit dat de zaak verjaard zou zijn, aangezien de verjaringstermijn pas kan aanvangen wanneer het slachtoffer weet krijgt van zijn aandoening. Bijgevolg werd Eternit veroordeeld tot het betalen van de door de familie gevorderde schadevergoeding van 250 000 euro.

De toegekende compensatie kan hoog lijken, maar de rechter beriep zich op artikel 23 van de Grondwet, waarin de economische en sociale rechten staan opgesomd, inclusief het recht een menswaardig leven te leiden. Dat rechtvaardigt volgens de rechter de toekenning van een toereikende schadevergoeding aan het slachtoffer en haar gezin, dat eveneens zwaar heeft geleden onder de gevolgen van die ernstige aandoening.

Bovendien voegt de rechter er zonder verpinken aan toe dat de asbestindustrie een fout heeft begaan, omdat zij al sinds 1967 op de hoogte was van de schadelijke gevolgen van asbest maar desalniettemin de mensen is blijven blootstellen, uit puur winstbejag (in het vonnis wordt gewag gemaakt van een ongelooflijk cynisme).

De rechtbank houdt Eternit dus expliciet aansprakelijk.

Het is de eerste maal dat in België een dergelijke veroordeling voor schade aan een buurtbewoner wegens asbestverontreiniging wordt ugesproken tegen een onderneming. Bovendien gaat het hier niet zomaar om een onderneming, maar om Eternit-België: een van de grootste producenten ter wereld die ook bij de eerste was om een industriële activiteit in die sector te ontwikkelen.

proposition actualise et complète dès lors cette ancienne proposition de loi 53K1926/001.

Le texte complet de l'étude est disponible sur le site www.adrass.net et le site www.abeva.be

2. Un jugement qui a reconnu le comportement fautif de l'industrie de l'amiante.

Le lundi 28 novembre 2011, le tribunal civil de Bruxelles a condamné la société anonyme *Eternit* à dédommager la famille d'une victime de l'amiante.

La plaignante, Françoise Jonckheere, était décédée en 2000 d'un cancer de la plèvre, le mésothéliome, causé par de l'amiante. Son mari, qui avait travaillé chez *Eternit* pendant des années, était lui aussi décédé de cette même maladie, ainsi que deux de leurs fils.

Dans sa décision, le juge rejette l'argument de la prescription, estimant que celle-ci ne peut courir tant que la victime ignore son mal, et condamne *Eternit* à payer les 250 000 euros de dédommagement demandés par la famille.

La compensation accordée est importante mais le juge invoque l'article 23 de la Constitution sur les droits économiques et sociaux, dont le droit à la dignité humaine qui justifie une indemnisation suffisante d'une victime et de sa famille fort éprouvée par la maladie pénible.

De plus, le juge n'hésite pas à affirmer qu'il s'agit d'un comportement fautif de l'industrie qui savait depuis 1967 et, qui, avec un cynisme incroyable (ce sont les mots repris dans le jugement) ont, par pure soif de profit, exposé des gens à ce risque.

Le tribunal établit donc clairement la responsabilité de l'entreprise.

C'est la première fois en Belgique qu'une entreprise, et pas n'importe laquelle puisqu'il s'agit d'*Eternit-Belgique*, une des principales entreprises au monde et l'une des premières à avoir exercé une activité industrielle dans ce domaine, est condamnée pour les dégâts causés à une riveraine par une contamination environnementale de l'amiante.

We moeten ons er wel van bewust zijn dat dit vonnis er nooit was gekomen, mocht het getroffen gezin een voorafgaande interventie van het Asbestfonds hebben gevraagd of het zwijggeld hebben aanvaard dat Eternit de slachtoffers aanbood opdat ze niet naar de rechtbank zouden stappen. Die moed en morele sterkte hebben dus vruchten afgeworpen.

Eternit is tegen dat vonnis in beroep gegaan, maar het is eigenlijk ondenkbaar dat de door de rechter van de burgerlijke rechtbank in aanmerking genomen argumenten door een andere rechter zouden worden verworpen, gelet op de aan het licht gekomen achtergrond en feiten betreffende de asbestproductie bij Eternit (en trouwens ook bij Coverit).

3. Doel van dit wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel wil de erkenning die de slachtoffers eindelijk via de rechtbank hebben gekregen, verduurzamen door middel van een aantal wetsbepalingen op grond waarvan de slachtoffers aanspraak kunnen maken op een schadevergoeding.

In haar programmawet (I) van 27 december 2006 nam de regering immers bepalingen op aangaande de oprichting van een Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers. Zoals de memorie van de toelichting van die programmawet duidelijk aangeeft, hield de tekst ruimschoots rekening met het wetsvoorstel dat mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo-Groen!) samen met vertegenwoordigers van alle Franstalige en Nederlandstalige democratische partijen had ingediend in juli 2006 (DOC 1 2602/001). De asbestslachtoffers en hun omgeving wachtten al vele jaren op dat Fonds. Via de verenigingen die voor de asbestslachtoffers opkomen, hebben zij jarenlang de parlementsleden ertoe aangespoord de noodzakelijke wetteksten uit te werken.

Het Asbestfonds zoals dat bij voornoemde programmawet werd opgericht en op 1 april 2007 in werking is getreden, komt tegemoet aan de belangrijkste verzuchtingen van de asbestslachtoffers:

— erkenning van de verantwoordelijkheid van de Staat, gezien de laattijdige invoering van het asbestverbod in België; dat kwam er pas in 1998, bijna een eeuw nadat de schadelijke impact van die stof aan het licht was gekomen. Het spreekt dan ook vanzelf dat de Staat bijdraagt in de financiering van het Asbestfonds;

— erkenning van de slachtoffers die beroepshalve aan asbest werden blootgesteld, zodat zij in aanmerking komen voor vergoeding door het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ), alsook erkenning van de slachtoffers die

Mais soyons conscients que ce jugement n'a été possible que parce que cette famille n'a pas demandé l'intervention préalable du Fonds amiante ni accepté "l'argent de la honte" qu'*Eternit* proposait aux victimes et à leurs familles afin qu'elles n'aillent pas en justice. C'est le courage et la force morale qui ont abouti à ce résultat.

Eternit a interjeté appel contre cette décision mais comment imaginer que les arguments retenus par le juge du tribunal civil soient mis en cause quand on connaît l'histoire et les faits révélés concernant cette production d'amiante chez Eternit et d'ailleurs aussi Coverit.

3. Objet de la présente proposition de loi

Notre proposition de loi prolonge cette reconnaissance des victimes venue, enfin, de la justice, par des dispositions législatives qui permettront à toutes les victimes d'être ainsi dédommagées.

En effet, en décembre 2006, le gouvernement intégrait dans sa loi-programme (I) du 27 décembre 2006 des dispositions relatives à la création d'un Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante. Comme l'exposé des motifs de cette loi-programme le précise bien, le texte s'inspirait largement de la proposition de loi de Mme Muriel Gerkens (Ecolo-Groen), déposée en juillet 2006 (DOC 51 2602/001) et cosignée par l'ensemble des partis démocratiques francophones et flamands. Ce Fonds était attendu depuis de nombreuses années par les victimes de l'amiante et leurs familles. Celles-ci, via leurs associations, se sont d'ailleurs mobilisées auprès des parlementaires durant de nombreuses années pour élaborer les textes législatifs.

Le Fonds, tel que créé via cette loi-programme et entré en vigueur le 1er avril 2007, rencontre les besoins essentiels des victimes de l'amiante:

— reconnaissance de la responsabilité de l'État, vu la tardiveté de l'interdiction de l'amiante en Belgique, seulement réalisée en 1998 alors qu'on connaissait la nuisance mortelle de cette substance depuis quasiment un siècle! L'État participe donc, logiquement, au cofinancement de ce fonds d'indemnisation;

— reconnaissance de victimes professionnelles indemnisables par le Fonds des maladies professionnelles (FMP), ainsi que celles ayant le statut d'indépendant et de victime environnementale (non indemnisables par le

als zelfstandige werken en van de indirecte slachtoffers (met name de slachtoffers die in de omgeving van een asbestbedrijf wonen of huisgenoot zijn van iemand die beroepshalve asbest heeft vervaardigd of gebruikt - zij kwamen immers niet in aanmerking voor vergoeding door het FBZ);

— uitkering van een vergoeding die rekening houdt met de lichamelijke schade van het slachtoffer, alsook met de morele schade van de rechthebbenden.

Voorname programme wet kwam echter niet tegemoet aan een - door Ecolo-Groen! gedeelde - belangrijke eis van de asbestslachtoffers, namelijk dat de asbestproducenten en plaatsers mee moesten bijdragen in de financiering van het Asbestfonds.

Het is stuitend te moeten vaststellen dat *Eternit* nog altijd asbest produceert in landen waar asbest nog niet verboden is, en uitvoert naar ontwikkelingslanden. In 2006 moest men zich, met het oog op een politiek compromis over de oprichting van het Asbestfonds, tevreden stellen met de voorwaarde dat elke werkgever een bijdrage zou betalen van 0,01 %.

Dit wetsvoorstel wil ervoor zorgen dat de belangrijkste betrokkenen niet langer ontsnappen aan de financiering van het Asbestfonds. Daartoe bepaalt het dat de werkgever die wordt veroordeeld voor het schaden van de gezondheid van een of meer personen (dus niet louter de gezondheid van de eigen werknemers) door hen aan het asbestrisico bloot te stellen, vanaf de datum waarop de gewezen rechterlijke beslissing definitief is en voor onbepaalde tijd een bijkomende bijdrage in de financiering van het Asbestfonds verschuldigd is, waarvan het bedrag wordt bepaald op 1 %.

Een andere, al even belangrijke eis van de slachtoffers was dat zij in rechte zouden kunnen optreden om van de economische verantwoordelijken een zowel financiële als morele schadevergoeding te vorderen. Aan die eis kon destijds niet worden tegemoetgekomen omdat daar geen politieke overeenstemming over bestond. Als gevolg daarvan kunnen de slachtoffers die vandaag de vergoeding van het Asbestfonds aanvaarden, niet tegelijkertijd een schadeloosstelling voor de rechtbank vorderen. In Frankrijk kan het Fonds d'Indemnisation des Victimes de l'Amiante (FIVA) de vergoeding die het aan een asbestslachtoffer heeft uitgekeerd, voor de rechtbank terugvorderen op grond van de Franse sociale wetgeving (artikel L. 452-1 e.v. van het Franse Wetboek van de sociale zekerheid). In de Franse wetgeving wordt verwezen naar het begrip "onverschoonbare fout" in hoofde van de werkgever als grondslag voor het geding dat wordt ingesteld door de werknemer die een beroepsziekte heeft opgelopen.

FMP, parce que riveraines ou membres de la famille de travailleurs ayant produit ou utilisé de l'amiante);

— versement d'indemnités prenant en compte les dommages physiques des victimes et le dommage moral des ayants droit.

Une demande capitale des victimes de l'amiante, partagée par Ecolo Groen! n'a toutefois pas pu être rencontrée par la loi-programme: faire payer le financement du Fonds par les producteurs et installateurs d'amiante.

Quand on sait qu'*Eternit* produit toujours de l'amiante dans les pays qui n'ont pas encore interdit son utilisation et l'exporte dans les pays en voie de développement, c'est choquant. En 2006, l'option à laquelle il a fallu se résigner pour obtenir un consensus politique pour la création du Fonds fut une cotisation par tout employeur de 0,01 %.

Notre proposition de loi vient corriger cette absence de participation au financement par les principaux concernés, en prévoyant que l'employeur qui se fait condamner pour des dégâts occasionnés à la santé d'une ou plusieurs personnes (donc pas uniquement à la santé de ses travailleurs) suite à l'exposition au risque de l'amiante, est redevable, à partir de la date à laquelle la décision judiciaire dévient définitive, d'une cotisation supplémentaire destinée au financement du Fonds amiante dont le taux est fixé à 1 %, et cela pour une durée indéterminée.

Une autre demande, toute aussi capitale, des victimes était de pouvoir aller en justice, de demander une réparation, pas seulement financière mais également morale, aux responsables économiques. L'absence de consensus politique à ce moment là n'a pas permis de répondre à cette demande. Il en résulte que, aujourd'hui, la victime qui accepte l'indemnisation du Fonds amiante ne peut pas, parallèlement, ester en justice. En France, le Fonds d'Indemnisation des Victimes de l'Amiante (FIVA) peut, pour sa part, décider d'aller en justice après avoir indemnisé une victime de l'amiante, ceci sur la base de la législation sociale (article L. 452-1 et suivant du Code de la sécurité sociale), qui se réfère à la "faute inexcusable" de l'employeur, pour fonder l'action du travailleur atteint d'une maladie professionnelle.

Dat begrip “onverschoonbare fout” is minder restrictief dan dat van de “opzettelijke fout” in het Belgisch recht, en het biedt een uitweg uit de quasi-onmogelijkheid het bewijs te leveren dat de fout van de werkgever opzettelijk was. De werkgever kan dus burgerrechtelijk aansprakelijk worden gesteld indien hij blijk heeft gegeven van grove nalatigheid waarbij hij niet alle preventie-maatregelen heeft genomen die hij had moeten treffen ter vrijwaring van de gezondheid van zijn werknemers.

Bovendien heeft het Franse Hof van Cassatie in een arrest van 28 februari 2002 (in een zaak die met asbest verband hield) geoordeeld dat de werkgever op grond van de arbeidsovereenkomst met zijn werknemer ten aanzien van die laatste gebonden is door een resultaatverbintenis wat diens veiligheid betreft, en dat de niet-inachtneming van die verplichting neerkomt op een onverschoonbare fout wanneer de werkgever zich bewust was of had moeten zijn van het gevaar waaraan de werknemer blootstond, en hij niet de nodige maatregelen heeft genomen om hem daarvan te vrijwaren.

Thans bestaat in België geen akkoord om het principe van de onverschoonbare fout ingang te doen vinden. Nochtans zou het Asbestfonds daardoor de mogelijkheid hebben in rechte op te treden tegen de vennootschap die het slachtoffer blootgesteld heeft aan dat risico, zelfs als dat niet gebeurd is met de duidelijke bedoeling om schade te berokkenen.

Een andere oplossing moet dus worden overwogen. Dat is een van de doelstellingen van dit wetsvoorstel. Bedoeling is het slachtoffer (of zijn rechthebbenden) de keuze te laten in rechte op te treden ondanks een schadevergoeding door het Fonds. Als na afloop van die vordering een schadevergoeding wordt verkregen, worden de door het Fonds gestorte bedragen echter automatisch terugbetaald.

Uiteraard moet ook de Staat zijn deel van de verantwoordelijkheid op zich nemen door een schadevergoeding te betalen aan mensen die aan schadelijke stoffen werden blootgesteld, zo hij niet de nodige maatregelen heeft genomen om de productie en het gebruik van die stoffen te verbieden. Dat belet echter niet dat de asbestproducenten en de werkgevers ten volle hun verantwoordelijkheid moeten nemen om de gezondheid van hun werknemers te beschermen.

Het Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers moet de kosten van de behandeling van longkanker en strottenhoofdkanker vergoeden.

Tot slot zijn mesothelioom en asbestose thans de enige ziekten die recht geven op een schadevergoeding.

Ce concept de “faute inexcusable” est moins restrictif que celui de faute intentionnelle en droit belge et permet de sortir de la quasi impossibilité d’apporter la preuve de la faute intentionnelle de la part de l’employeur. La responsabilité civile de l’employeur peut dès lors être retenue s’il a fait preuve d’une négligence grave en ne prenant pas toutes les mesures de prévention qu’il aurait fallu pour préserver la santé de ses travailleurs.

En outre, dans un arrêt du 28 février 2002, la Cour de cassation française a estimé (dans un cas lié à l’amiante) que, en vertu du contrat de travail le liant à son salarié, l’employeur est tenu envers celui-ci d’une obligation de sécurité de résultat et que le manquement à cette obligation a le caractère d’une faute inexcusable, lorsque l’employeur avait, ou aurait dû avoir, conscience du danger auquel était exposé le salarié, et qu’il n’a pas pris les mesures nécessaires pour l’en préserver.

En Belgique, il n’y a pas, à ce stade, d’accord pour introduire ce principe de la faute inexcusable, qui pourrait pourtant permettre au Fonds amiante d’aller en justice contre la société qui a exposé la victime à ce risque, même si ce n’était pas dans l’intention formelle de nuire.

Une autre piste doit donc être envisagée, et c’est un des objectifs de la présente proposition de loi: laisser le choix à la victime (ou à ses ayants droit) d’aller en justice malgré une indemnisation du Fonds. Toutefois lorsque, suite à un tel recours, des indemnités sont obtenues, le Fonds est automatiquement remboursé.

En effet, s’il appartient à l’État d’assumer également sa part de responsabilité en indemnisant les victimes d’exposition à des substances nocives, alors qu’il n’a pas pris les mesures nécessaires pour interdire la production et l’utilisation de ces substances, il appartient aux producteurs d’amiante et aux employeurs d’assumer pleinement leur responsabilité de protection de la santé de ses travailleurs.

Les cancers du poumon et du larynx doivent être indemnisés par le Fonds d’indemnisation des victimes de l’amiante.

Enfin, aujourd’hui, les seules maladies donnant droit à une indemnisation sont le mésothéliome et l’asbestose.

Longkanker werd altijd uitgesloten van schadevergoeding. Nochtans gaat men er in België, net als in de andere Europese landen, van uit dat er evenveel gevallen zijn van longkanker door blootstelling aan asbest als gevallen van mesothelioom.

Om die uitsluiting te rechtvaardigen, wordt aangevoerd dat moeilijk kan worden uitgemaakt of de kankers werden veroorzaakt door asbest of door andere factoren, zoals tabak, alsook dat andere stoffen en omstandigheden welke die kankers veroorzaken nog onbekend zijn. Het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ) erkent en vergoedt nochtans bepaalde vormen van longkanker als beroepsziekten die aan asbest te wijten zijn.

De ziekten die het Asbestfonds in aanmerking neemt, zijn de zogenaamde ziekten die specifiek zijn voor de blootstelling aan asbest. In dat geval moet rekening worden gehouden met de mensen die tijdens hun beroepsloopbaan en in familiaal verband werden blootgesteld aan asbest en die aan longkanker lijdten. In dit wetsvoorstel wordt ervan uitgegaan dat de aanwezigheid van vezels in de longen een voldoende aanwijzing is dat de betrokkene aan asbest werd blootgesteld. Uit de werking van het Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers sinds april 2007 en uit het bedrag van de reserves van dat Fonds blijkt dat een dergelijke uitbreiding budgettair haalbaar is.

Dit wetsvoorstel bepaalt dat het Fonds een schadevergoeding betaalt vanaf een concentratie van meer dan 25 "vezeljaren", ongeacht wat daarvan de oorzaak is. De activering van de mechanismen om door het Fonds in aanmerking te worden genomen, vereist wel dat de betrokkene een verblijf van 20 jaar in België kan aantonen. Die berekening kan op verschillende manieren gebeuren, hetzij 5 asbestlichaampjes per milliliter bronchoalveolair lavagevocht, hetzij een concentratie van meer dan 5 000 asbestdeeltjes per gram longweefsel (dat bijvoorbeeld in het kader van een ingreep wordt afgenomen).

In de internationale wetenschappelijke publicaties wordt een product als kankerverwekkend erkend als er statistisch een voldoende groot verband bestaat tussen de blootstelling aan die stof en het ontstaan van kankers. Zo wordt de blootstelling aan asbest in verband gebracht met een toenemend risico van strottenhoofden longkanker, wat overigens verklaart waarom die aandoeningen in de lijst van beroepsziekten werden opgenomen. Hoewel die kankers ook door actief of passief roken ontstaan, wordt niettemin erkend dat de blootstelling aan asbest het risico als gevolg van tabak versterkt. Wat de op de lijst van beroepsziekten voorkomende strottenhoofd- en longkanker betreft, wordt bijgevolg voorgesteld dat het slachtoffer aanspraak

Le cancer du poumon a toujours été exclu des indemnités, ceci alors que, en Belgique, comme dans les autres pays européens, on estime qu'il y a autant de cancers du poumon dus à l'amiante que de cas de mésothéliome.

Pour justifier cette exclusion, il est argumenté qu'il est difficile d'identifier si les cancers ont été causés par l'amiante ou par d'autres facteurs, comme le tabac, et que d'autres substances et circonstances déclenchant ces cancers sont encore inconnus. Pourtant, le Fonds des maladies professionnelles (FMP) reconnaît et indemnise certains cancers du poumon en tant que maladies professionnelles dues à l'amiante.

Les maladies prises en compte par le Fonds amiante sont dites spécifiques à l'exposition à l'amiante. Auquel cas, il faut tenir compte de celles et ceux dont le parcours professionnel et l'histoire familiale témoignent d'une exposition à l'amiante et qui ont développé un cancer des poumons. Notre proposition de loi considère dès lors que la présence des fibres dans les poumons est un indice suffisant d'exposition à l'amiante. Le fonctionnement du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante depuis avril 2007, ainsi que le montant de ses réserves, démontrent qu'un tel élargissement est budgétairement possible.

Notre proposition de loi fixe l'intervention du Fonds à une concentration supérieure à 25 années/fibres, et ce qu'elle qu'en soit la raison. Une période de résidence de 20 ans en Belgique est une donnée à inclure pour activer les mécanismes de prise en compte par le Fonds. Ce comptage peut se faire de différentes façons, soit 5 corps asbestosiques par millilitre de lavage broncho alvéolaire, soit une concentration supérieure à 5 000 corps asbestosiques par gramme de tissu pulmonaire (prélevé dans le cadre d'une intervention, par exemple).

La littérature scientifique internationale reconnaît le caractère carcinogène d'un produit lorsqu'il existe une corrélation statistique suffisante entre l'exposition à ce produit et l'apparition de cancers. Par exemple, l'exposition à l'amiante est corrélée à un risque accru de cancer du larynx et du poumon, ce qui justifie d'ailleurs que ces maladies soient reprises sur la liste des maladies professionnelles. Même si ces cancers sont également corrélés au tabagisme, actif ou passif, il est reconnu que l'exposition à l'amiante a un effet multiplicateur du risque causé par le tabac. Il est dès lors proposé que, en ce qui concerne le cancer du larynx et du poumon, qui figurent sur la liste des maladies professionnelles, la victime bénéficie de l'intervention du Fonds amiante

maakt op een vergoeding door het Asbestfonds als hij of zij beantwoordt aan de criteria die de Koning, na advies van de adviesraad van het Fonds, heeft vastgesteld.

Die criteria kunnen verschillen van die welke het Fonds voor de beroepsziekten hanteert, want beroepsziekten veronderstellen nu eenmaal een mate van blootstelling die haast alleen maar voorkomt bij werknemers die intensief en langdurig aan asbeststofdeeltjes worden blootgesteld. De zogenaamde “paraprofessionele” slachtoffers en de milieuslachtoffers van asbest beantwoorden doorgaans niet aan die criteria. Uit een internationale vergelijking blijkt dat de Belgische criteria restrictiever zijn dan die welke in de andere landen gangbaar zijn. De gelijkwaardigheid van die criteria zal één jaar na de goedkeuring van de wet moeten worden geëvalueerd.

Ten slotte is het belangrijk dat de Koning nog kan overgaan tot aanvulling van de lijst van de ziekten die in aanmerking komen voor schadeloosstelling door het Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers, aangezien nu bekend is dat asbest ook andere soorten kanker kan veroorzaken (eierstokkanker, teelbalkanker enzovoort).

Het door asbest getroffen slachtoffer moet bij leven recht kunnen hebben op een schadeloosstellingskapitaal.

De regels van het Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers voorzien in een maandelijks rente voor die slachtoffers, en in vergoedingen voor de gezinsleden na het overlijden van het slachtoffer. Maar niet alleen is het levenseinde van die mensen bijzonder pijnlijk en invaliderend, ook hebben sommigen onder hen geen familieleden. Er wordt derhalve voorgesteld om de vergoedingen voor het verlies van de fysieke integriteit deels als kapitaal te kunnen uitbetalen, op basis van de statistische levensverwachting van een gezonde persoon van hetzelfde geslacht; zodoende kan het asbestslachtoffer kiezen voor kwaliteitsvollere momenten in de laatste fase van zijn leven.

Daartoe wordt in het wetsvoorstel bepaald dat 50 % van die vergoeding als kapitaal kan worden uitbetaald. In dat geval zal het totale bedrag van de vergoeding worden geraamd op basis van de gemiddelde levensverwachting van (gezonde) mensen van hetzelfde geslacht in België.

Die mogelijkheid bestaat niet in het geval van een beroepsziekte, maar wel bij arbeidsongevallen; er wordt trouwens voorgesteld gebruik te maken van de kapitalisatietabellen die in de arbeidsongevallensector worden gehanteerd. De uitbetaling als kapitaal biedt de slachtoffers — die zelfs nu nog niet weten wat hun rechten

si elle remplit les critères qui seront déterminés par le Roi, suite à un avis du conseil consultatif du Fonds.

Ces critères peuvent être différents de ceux admis par le Fonds des maladies professionnelles car ces derniers impliquent une dose d'exposition qui ne se rencontre pratiquement que chez des travailleurs exposés intensivement et pendant une longue durée aux poussières d'amiante. Les victimes dites “paraprofessionnelles” ainsi que les victimes environnementales de l'amiante ne rempliront généralement pas les critères prévus. La comparaison internationale tend à montrer que les critères belges sont plus restrictifs que ceux admis dans d'autres pays. Une évaluation de l'adéquation de ces critères devra être réalisée un an après l'adoption de la présente loi.

Enfin, il importe de maintenir la possibilité pour le Roi de compléter encore la liste des maladies pouvant être prises en compte par le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante car il est connu maintenant que d'autres cancers peuvent être provoqués par l'amiante, comme les cancers des ovaires, des testicules, etc...).

La victime malade de l'amiante doit pouvoir bénéficier d'un capital de réparation de son vivant.

Les règles du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante prévoient une rente mensuelle accordée à la victime de l'amiante et des indemnités aux membres de la famille suite au décès de la victime. Mais, d'une part, ces victimes connaissent des fins de vie particulièrement douloureuses et invalidantes et, d'autre part, certaines d'entre elles sont sans famille. Il est dès lors proposé que les indemnités de perte d'intégrité physique puissent être payées en partie en capital, sur la base de l'espérance de vie statistique d'une personne en bonne santé de même sexe et que la victime de l'amiante puisse ainsi décider de s'organiser des moments de vie de plus grande qualité durant ces derniers moments de vie.

Pour ce faire, la proposition de loi prévoit que 50 % de cette rente puisse être payé sous forme de capital. Dans ce cas, le montant total de la rente sera évalué en fonction de l'espérance de vie moyenne des personnes (en bonne santé) de même sexe en Belgique.

Cette possibilité n'existe pas en matière de maladie professionnelle. Elle existe par contre en matière d'accident du travail, et il est d'ailleurs proposé de se servir des tables de capitalisation utilisées dans ce secteur. Le paiement en capital permet à la victime de bénéficier d'une somme d'argent immédiatement

zijn — de mogelijkheid onmiddellijk over een geldsom te beschikken, ofwel om een beroepsdoel te financieren, ofwel om de leefomgeving aan de gezondheidstoestand aan te passen, ofwel om de laatste momenten van de verkorte levensduur te verzachten.

Het laatste aspect van dit wetsvoorstel bestaat erin het nut te erkennen van de verenigingen die de asbestslachtoffers verdedigen en vertegenwoordigen en die als taak hebben de mensen in te lichten over de medische en administratieve demarches om hun ziekte als gevolg van blootstelling aan asbest te doen vaststellen en de eerbiediging van hun rechten te verkrijgen. Het wetsvoorstel voorziet dan ook in een gratis groen nummer en in een jaarlijkse subsidie.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Art. 2

Ziekten als gevolg van de blootstelling aan asbest hebben een zeer lange latentietijd. Soms duur het 40 à 50 jaar vóór de ziekte optreedt. De thans geldende termijn van 20 jaar is dus te kort en beantwoordt niet aan de realiteit van die ziekten. Die termijn moet dus onmiskenbaar op de realiteit worden afgestemd. Door de bijzondere aard van de materie is de termijn van 50 jaar terecht opgenomen in voormelde programwet van 27 december 2006, en niet in het gedeelte van het Burgerlijk Wetboek betreffende de bijzondere verjaringstermijnen.

Bovendien worden larynxkanker en longkanker toegevoegd aan de lijst van de door het Fonds vergoede ziekten.

Dit artikel bepaalt dat de aan de asbestslachtoffers als rente uitbetaalde vergoeding voor het verlies van de fysieke integriteit deels (50 %) als kapitaal kan worden uitbetaald. In dat geval zal het totale bedrag van de vergoeding worden geraamd op basis van de gemiddelde levensverwachting van (gezonde) mensen van hetzelfde geslacht in België.

Die mogelijkheid bestaat niet in het geval van een beroepsziekte, maar wel bij arbeidsongevallen; er wordt trouwens voorgesteld gebruik te maken van de kapitalisatietabellen die in de arbeidsongevallensector worden gehanteerd. De uitbetaling als kapitaal biedt de slachtoffers — die zelfs nu nog niet weten wat hun rechten zijn — de mogelijkheid onmiddellijk over een geldsom te beschikken, ofwel om een beroepsdoel te financieren, ofwel om de leefomgeving aan de gezondheidstoestand aan te passen, ofwel om de laatste momenten van de verkorte levensduur te verzachten.

disponible, soit pour réaliser un projet professionnel ou adapter son environnement de vie à son état de santé, soit pour adoucir les derniers instants de la vie raccourcie des victimes ; victimes qui ignorent encore aujourd'hui quels sont leurs droits.

Le dernier élément de cette proposition de loi consiste à reconnaître l'utilité des associations de défense et de représentation des victimes de l'amiante dont les missions sont d'informer les personnes à propos des démarches médicales et administratives à réaliser afin de faire constater leur maladie liée à l'exposition à l'amiante et d'obtenir le respect de leurs droits. Un numéro vert gratuit et une subvention annuelle sont dès lors prévus dans la proposition de loi.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 2

Les pathologies consécutives à une exposition à l'amiante ont une période de latence très longue. Il faut parfois 40 à 50 ans pour que la maladie se déclare. Du coup, le délai de 20 ans actuellement pris en compte est trop court et ne correspond pas à la réalité de ces maladies. Il est donc indispensable d'adapter ce délai à la réalité. Le caractère spécifique de cette matière justifie que le délai de 50 ans figure dans ladite loi-programme du 27 décembre 2006 plutôt que dans la partie du Code civil relative aux délais de prescriptions spéciaux.

En outre, le cancer du larynx et du poumon sont ajoutés à la liste des maladies indemnisées par le Fonds.

Cet article prévoit que l'indemnité de perte d'intégrité physique payée sous forme de rente aux victimes de l'amiante puisse être versée, à hauteur de 50 % de cette rente, sous forme de capital. Dans ce cas, le montant total de la rente sera évalué en fonction de l'espérance de vie moyenne des personnes (en bonne santé) de même sexe en Belgique.

Cette possibilité n'existe pas en matière de maladie professionnelle. Elle existe par contre en matière d'accident du travail, et il est d'ailleurs proposé de se servir des tables de capitalisation utilisées dans ce secteur. Le paiement en capital permet à la victime de bénéficier d'une somme d'argent immédiatement disponible, soit pour réaliser un projet professionnel ou adapter son environnement de vie à son état de santé, soit pour adoucir les derniers instants d'une vie raccourcie.

Art. 3

Dit artikel bepaalt dat de aan de asbestslachtoffers als rente uitbetaalde vergoeding voor het verlies van de fysieke integriteit deels (50 %) als kapitaal kan worden uitbetaald. In dat geval zal het totale bedrag van de vergoeding worden geraamd op basis van de gemiddelde levensverwachting van (gezonde) mensen van hetzelfde geslacht in België.

Die mogelijkheid bestaat niet in het geval van een beroepsziekte, maar wel bij arbeidsongevallen; er wordt trouwens voorgesteld gebruik te maken van de kapitalisatietabellen die in de arbeidsongevallensector worden gehanteerd. De uitbetaling als kapitaal biedt de slachtoffers — die zelfs nu nog niet weten wat hun rechten zijn — de mogelijkheid onmiddellijk over een geldsom te beschikken, ofwel om een beroepsdoel te financieren, ofwel om de leefomgeving aan de gezondheidstoestand aan te passen, ofwel om de laatste momenten van de verkorte levensduur te verzachten.

In de huidige stand van zaken is er een verschil in behandeling tussen de werknemers die het slachtoffer zijn van asbest en de milieuslachtoffers van asbest. De eerste groep komt immers in aanmerking voor de vergoeding van de medische kosten (die niet door het ziekenfonds worden gedragen), terwijl de tweede groep nergens recht op heeft. Deze bepaling beoogt die ongelijke behandeling weg te werken en te bepalen dat het Asbestfonds de medische kosten ten laste neemt van de milieuslachtoffers en van de zelfstandigen, tegen dezelfde voorwaarden als die welke voor de werknemers gelden.

Art. 4

De slachtoffers of hun rechthebbenden die de schadeloosstelling door het Asbestfonds aanvaarden, kunnen thans nadien geen rechtsvordering meer instellen om een aanvullende schadeloosstelling te krijgen, noch kunnen zij de aansprakelijke derde voor de rechtbank brengen. De schadevergoeding door het Fonds houdt evenwel geen rekening met de volledige schade (bijvoorbeeld de morele schade) van het slachtoffer, en bovendien staat dat bedrag los van een eventuele veroordeling van de aansprakelijke personen. Dit artikel schrapt dat verbod wel, maar bepaalt dat het Asbestfonds in de rechten van het slachtoffer of diens rechthebbenden treedt als zij ingevolge de rechtsvordering een schadevergoeding krijgen, teneinde de voordien toegekende vergoeding (deels) te recupereren.

Art. 3

Cet article prévoit que l'indemnité de perte d'intégrité physique payée sous forme de rente aux victimes de l'amiante puisse être versée, à hauteur de 50 % de cette rente, sous forme de capital. Dans ce cas, le montant total de la rente sera évalué en fonction de l'espérance de vie moyenne des personnes (en bonne santé) de même sexe en Belgique.

Cette possibilité n'existe pas en matière de maladie professionnelle. Elle existe par contre en matière d'accident du travail, et il est d'ailleurs proposé de se servir des tables de capitalisation utilisées dans ce secteur. Le paiement en capital permet à la victime de bénéficier d'une somme d'argent immédiatement disponible, soit pour réaliser un projet professionnel ou adapter son environnement de vie à son état de santé, soit pour adoucir les derniers instants d'une vie raccourcie.

Il existe actuellement une discrimination entre les travailleurs victimes de l'amiante et les victimes environnementales de l'amiante. En effet, les premiers bénéficient de la prise en charge de leur frais médicaux (non couverts par la mutuelle), alors que les seconds n'ont droit à rien. La présente disposition vise à mettre fin à cette inégalité de traitement en prévoyant que le Fonds amiante prenne en charge les frais médicaux des victimes environnementales et des travailleurs indépendants aux mêmes conditions que pour les travailleurs salariés.

Art. 4

Les victimes ou leurs ayants droit qui acceptent l'indemnisation du Fonds amiante ne peuvent pas, aujourd'hui, par la suite, introduire une action en justice pour obtenir une réparation complémentaire ou voir le tiers responsable condamné. Or, l'indemnisation du Fonds ne tient pas compte de l'entière du dommage subi par la victime, comme par exemple le dommage moral, et est indépendant d'une éventuelle condamnation des responsables. Cet article supprime donc cette interdiction mais prévoit que, si la victime ou ses ayants droit obtiennent une indemnisation suite à leur recours en justice, le Fonds amiante est subrogé dans leurs droits afin de récupérer tout ou partie de l'indemnisation accordée préalablement.

Art. 5

In de praktijk blijkt dagelijks dat de asbestslachtoffers en hun omgeving makkelijker toegang moeten krijgen tot de informatie over wat hun te doen staat, zowel op het gebied van hun medische opvolging als van de inachtneming van hun rechten (respectievelijk terugbetaling van de kosten en schadevergoeding).

Krachtens de Grondwet is de Koning gemachtigd te bepalen welke administratieve dienst belast zal worden met het instellen van dat "groen nummer".

Art. 6

Het Asbestfonds wordt door de Staat en alle werkgevers gefinancierd via een bijdrageregeling. Momenteel is in niets voorzien om de ondernemingen die asbest produceren of plaatsen tot die financiering te doen bijdragen.

Derhalve beoogt dit artikel ervoor te zorgen dat die ondernemingen voortaan wél een bijdrage tot die financiering leveren. Dat gebeurt door in uitzicht te stellen dat een werkgever die wordt veroordeeld omdat hij de gezondheid van een of meer personen (dus niet alleen de gezondheid van zijn werknemers) schade heeft toegebracht ingevolge blootstelling aan asbestgevaar, het Asbestfonds voor onbepaalde tijd een extra bijdrage verschuldigd is waarvan het percentage op 1 % wordt vastgelegd, zulks te rekenen van de datum van de rechterlijke eindbeslissing.

Art. 5

L'expérience démontre chaque jour qu'il est nécessaire de faciliter l'accès à l'information des victimes de l'amiante ainsi qu'à leur entourage à propos des démarches à effectuer, tant pour leur suivi médical que pour le respect de leurs droits, en termes de remboursement et d'indemnisation.

En vertu de la Constitution, le Roi est habilité à déterminer l'administration qui sera chargée de la mise en place de ce numéro vert.

Art. 6

Le Fonds amiante est financé par l'État ainsi que par tous les employeurs via un système de cotisation. Rien n'est actuellement prévu pour faire participer à ce financement les entreprises productrices ou installatrices d'amiante.

Cet article vient donc corriger cette absence de participation au financement, en prévoyant que l'employeur qui se fait condamner pour des dégâts occasionnés à la santé d'une ou plusieurs personnes (donc pas uniquement à la santé de ses travailleurs) suite à l'exposition au risque de l'amiante, est redevable, à partir de la date à laquelle la décision judiciaire devient définitive, d'une cotisation supplémentaire destinée au financement du Fonds amiante dont le taux est fixé à 1 %, et cela pour une durée indéterminée.

Muriel GERKENS (Ecolo- Groen!)
Anne DEDRY (Ecolo-Groen)

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

**Wijziging van titel IV, hoofdstuk VI,
van de programmawet (I) van 27 december 2006:
oprichting van een schadeloosstellingsfonds
voor asbestslachtoffers**

Art. 2

In artikel 118 van de programmawet (I) van 27 december 2006 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

— in de inleidende volzin worden de woorden “, en op voorwaarde dat de ziekte wordt gediagnosticeerd binnen 50 jaar volgend op de blootstelling aan asbest,” ingevoegd tussen de woorden “krachtens deze wet” en de woorden “de personen — alsook de rechthebbenden van deze personen —”;

— in dit artikel wordt een punt 2°/1 ingevoegd, luidende:

“2°/1 strottenhoofd of longkanker die zijn veroorzaakt door asbest. Kanker van het strottenhoofd of de longen wordt geacht door asbest te zijn veroorzaakt als het slachtoffer is blootgesteld aan het risico van asbest en daarvan het bewijs kan leveren via ofwel een bronchoalveolaire lavage waaruit meer dan 5 asbestlichaampjes per milliliter blijken, ofwel een concentratie van 5 000 asbestlichaampjes per gram longweefsel; beide metingen stemmen overeen met een blootstelling van 25 vezeljaren;”.

Art. 3

In artikel 120 van dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij de wet van 26 februari 2014, worden in § 1 de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het tweede en het derde lid worden vervangen door het volgende lid:

PROPOSITION DE LOICHAPITRE 1ER**Disposition générale**Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

**Modification du chapitre VI, du titre IV
de la loi-programme (I) du 27 décembre 2006
portant création d'un Fonds d'indemnisation
des victimes de l'amiante**

Art. 2

À l'article 118 de la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 sont apportées les modifications suivantes:

— dans la phrase introductive, entre les mots “en vertu de la présente loi” et les mots “les personnes et les ayants droit de ces personnes” sont insérés les mots “et pour autant que la maladie ait été diagnostiquée dans les 50 ans qui suivent une exposition à l'amiante;”;

— dans cet article est inséré un point 2°/1, rédigé comme suit:

“2°/1 d'un cancer du larynx ou du poumon provoqué par l'amiante; le cancer du larynx ou du poumon est réputé provoqué par l'amiante lorsque la victime a été exposée au risque de l'amiante, et peut en apporter la preuve soit via un lavage broncho alvéolaire démontrant plus de 5 corps asbestosique par millilitres, soit par une concentration de 5000 corps asbestosique par gramme de tissu pulmonaire; ces deux mesures correspondant à une exposition de 25 années/fibres;”.

Art. 3

À l'article 120 de la même loi, modifié en dernier lieu par la loi du 26 février 2014, au § 1er, sont apportées les modifications suivantes:

1° les alinéas 2 et 3 sont remplacés par l'alinéa suivant:

“De tegemoetkoming is:

— een maandelijks forfaitaire rente; onder de voorwaarden en volgens de criteria die de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, bepaalt, wordt de forfaitaire maandelijks rente voor de in artikel 118, 2° en 2°/1, bedoelde ziekten omgekeerd evenredig met de geleden schade verminderd; bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad bepaalt de Koning de bedragen, de voorwaarden en de nadere regels voor de toekenning en de betaling van deze rente;

— een terugbetaling van het gedeelte van de gezondheidszorgkosten dat na toepassing van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 en na de op grond van die wet toegekende tegemoetkoming, ten laste valt van de persoon die getroffen is door een van de in artikel 118 bedoelde ziekten, met inachtneming van de volgende nadere regels:

a. de Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, een specifieke nomenclatuur opstellen voor de gezondheidszorgverstrekingen waarin door de voornoemde wet niet is voorzien;

b. de personen aan wie die kosten verschuldigd zijn, kunnen een rechtstreekse vordering instellen tegen het Asbestfonds;

c. de in dit punt bedoelde gezondheidszorg wordt door het Asbestfonds toegekend ten vroegste vanaf de 120ste dag vóór de datum van indiening van de aanvraag, op voorwaarde dat die ontvankelijk is;

d. zo de aanvraag wordt verworpen, wordt de gezondheidszorgverstreking stopgezet op de datum van de kennisgeving van de verwerping.”;

2° deze paragraaf wordt aangevuld met het volgende lid:

“Het slachtoffer kan verzoeken dat 50 % van die vergoeding als kapitaal wordt uitbetaald. Voor de omzetting van de vergoeding naar een kapitaal wordt gebruik gemaakt van de schaal die wordt gebruikt voor de omzetting in kapitaal van de renten voor de slachtoffers van arbeidsongevallen, zoals voorgeschreven bij de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.”.

Art. 4

In artikel 125, § 1, van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

“ L'intervention consiste:

— en une rente mensuelle forfaitaire; dans les conditions et suivant les critères déterminés par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, la rente mensuelle forfaitaire pour les maladies visées à l'article 118, 2° et 2°/1, est réduite de manière inversement proportionnelle au dommage subi; par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi fixe les montants, les conditions et les modalités d'octroi et de paiement de cette rente;

— en un remboursement de la quote-part du coût des soins de santé, qui, après application de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, et de l'intervention accordée sur la base de cette dernière, est à charge de la personne atteinte d'une des maladies visées à l'article 118, moyennant les modalités suivantes:

a. le Roi peut établir, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, une nomenclature spécifique pour les prestations de soins de santé qui ne sont pas prévues par la loi précitée;

b. les personnes à qui ces frais sont dus disposent d'une action directe contre le Fonds amiante;

c. les soins de santé visés au présent point sont accordés par le Fonds amiante au plus tôt à partir du 120e jour avant la date d'introduction de la demande, à la condition que celle-ci soit recevable;

d. lorsque la demande fait l'objet d'une décision de rejet, l'octroi des soins de santé est arrêté à la date de la notification de la décision de rejet.”;

2° ce paragraphe est complété par l'alinéa suivant:

“La victime peut demander que 50 % de cette indemnité lui soit payée en capital. Pour la conversion de l'indemnité en capital, il est fait usage du barème utilisé pour la conversion en capital des rentes revenant aux victimes d'accident du travail, tel que prescrit par la loi sur les accidents du travail du 10 avril 1971.”.

Art. 4

À l'article 125, § 1er, de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

— de woorden “kunnen geen beroep instellen” worden vervangen door de woorden “kunnen beroep instellen”;

— de woorden “voor zover dat deze laatste onder het toepassingsgebied van de uitvoeringsbesluiten van artikel 116, 2° en 3°, valt” worden opgeheven;

— deze paragraaf wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Wanneer het slachtoffer of zijn rechthebbenden als gevolg van een dergelijk beroep een schadevergoeding ontvangen, kan het Asbestfonds in de plaats treden van de rechten van het slachtoffer of zijn rechthebbenden ten aanzien van de derde persoon die verantwoordelijk is voor de schade, ten belope van het bedrag van de door het Fonds gestorte tegemoetkomingen.”

Art. 5

In dezelfde wet wordt een artikel 132/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 132/1. Er wordt een gratis groen nummer ingesteld voor de verenigingen die het opnemen voor asbestslachtoffers en deze vertegenwoordigen, en waarvan de taak erin bestaat de personen in te lichten over de medische en administratieve formaliteiten die zij moeten vervullen om hun ziekte als gevolg van de blootstelling aan asbest te doen vaststellen en op hun rechten aanspraak te kunnen maken.”

HOOFDSTUK 3

Wijziging van het koninklijk besluit van 11 mei 2007 ter uitvoering van hoofdstuk VI, van titel IV van de programmawet (I) van 27 december 2006 tot oprichting van een Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers

Art. 6

Artikel 2 van het koninklijk besluit van 11 mei 2007 ter uitvoering van hoofdstuk VI, van titel IV van de programmawet (I) van 27 december 2006 tot oprichting van een Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers, wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

“§ 3. De werkgever als bedoeld in § 1, die krachtens een definitieve rechterlijke beslissing aansprakelijk wordt geacht voor de schade die is toegebracht aan de gezondheid van een of meer personen als gevolg van

— les mots “ne peuvent exercer un recours” sont remplacés par les mots “peuvent exercer un recours”;

— les mots “que si ce dernier tombe sous le champ d’application des arrêtés d’exécution de l’article 116, 2° et 3°” sont abrogés;

— ce paragraphe est complété par l’alinéa suivant:

“Lorsque, suite à un tel recours, une réparation est obtenue par la victime ou ses ayants droit, le Fonds amiante est subrogé dans les droits de la victime ou de ses ayants droit vis-à-vis du tiers responsable du dommage, à concurrence du montant de ses interventions.”

Art. 5

Dans la même loi est inséré un article 132/1, rédigé comme suit:

“Art. 132/1. Il est créé un numéro vert et gratuit pour les associations de défense et de représentation des victimes de l’amiante, dont les missions sont d’informer les personnes sur les démarches médicales et administratives à accomplir afin de faire constater leur maladie liée à l’exposition à l’amiante et d’obtenir le respect de leurs droits.”

CHAPITRE 3

Modification de l’arrêté royal du 11 mai 2007 portant exécution du chapitre VI, du titre IV de la loi programme (I) du 27 décembre 2006 portant création d’un Fonds d’indemnisation des victimes de l’amiante

Art. 6

L’article 2 de l’arrêté royal du 11 mai 2007 portant exécution du chapitre VI, du titre IV de la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 portant création d’un Fonds d’indemnisation des victimes de l’amiante, est complété par un paragraphe 3, rédigé comme suit:

“§ 3. L’employeur visé au paragraphe 1er qui, en vertu d’une décision judiciaire définitive, est reconnu responsable des dégâts occasionnés à la santé d’une ou plusieurs personnes suite à l’exposition au risque de

de blootstelling aan het asbestrisico, is, vanaf de dag waarop de rechterlijke beslissing definitief wordt, een aanvullende bijdrage verschuldigd die dient tot financiering van het Asbestfonds en is vastgesteld op 1 %.”

HOOFDSTUK 4

Slotbepaling

Art. 7

De Koning is gemachtigd de in artikel 6 vervatte bepaling te wijzigen.

18 januari 2016

l'amiante, est redevable, à partir de la date à laquelle la décision judiciaire devient définitive, d'une cotisation supplémentaire destinée au financement du Fonds amiante, dont le taux est fixé à 1 %.”

CHAPITRE 4

Disposition finale

Art. 7

Le Roi est habilité à modifier la disposition visée à l'article 6.

18 janvier 2016

Muriel GERKENS (Ecolo- Groen)
Anne DEDRY (Ecolo-Groen)